

MULTIREZISTENTNA TUBERKULOZA

BANJAC T.¹, Karas M.¹, Mihić P.¹, Odobašić Palković T.¹, Barišić I.¹

¹ Klinika za plućne bolesti, KBC Zagreb , Zagreb, Croatia
Zavod za respiracijske infekcije

Objective:

Tuberkuloza je zarazna bolest uzrokovana *M. tuberculosis* koja može zahvatiti bilo koji organ, osim mišića. Najčešće zahvaća pluća i larinks. Prenosi se kapljичnim putem, a dokazuje se laboratorijskom analizom iskašljaja. Tuberkuloza predstavlja značajan zdravstveni izazov, posebno u oblicima kao što je Multirezistentna tuberkuloza (MDR-TB).

MDR-TB pripada medju najozbiljnije oblike tuberkuloze i nastaje nakon infekcije uzročnikom rezistentnim na antibiotike. Razvoj ovog oblika bolesti se najčešće povezuje sa neracionalnom upotrebom antibiotika, a javlja se kod osoba koje ne uzimaju lijekove prema uputama i osobe koje žive u područjima visoke prevalencije (MDR-TB). Kod MDR-TB kapljice sline lebde satima u zraku i jedna osoba koja ima direktno pozitivan nalaz na *M. tuberculosis* može zaraziti do 30 osoba. Klinička skrb i praćenje uključuju redovito praćenje simptoma bolesti.

Najčešći simptomi karakteristični za tuberkulozu su dugotrajan kašalj, hemoptize, vrućica, noćno znojenje i neobjašnjivi gubitak na tjelesnoj težini. Uloga medicinskih sestara u upravljanju ovom bolešću je ključna i obuhvaća niz specifičnih kompetencija koje doprinose uspješnom liječenju i kontroli širenja infekcije. Intervencije medicinske sestre kod (MDR-TB) su primjena mjera za sprječavanje širenje infekcije, izolaciju pacijenta i edukacija pacijenta i njihove obitelji. Liječenje se temelji na primjeni antituberkulotika, koji se dijele na lijekove prvog i drugog reda. Esencijalni antituberkulotici prvog reda su najdjelotvorniji i smatraju se osnovom liječenja tuberkuloze. Lijekovi drugog reda su učinkoviti, no primjenjuju se kao dopunski jer imaju toksična svojstva. Režim liječenja provodi se najčešće u trajanju od šest mjeseci, a ako je potrebno i duže. Izazovi s kojima se medicinske sestre susreću su nedostatak osoblja i otežana komunikacija sa pacijentima različitih jezičnih i kulturnih sredina. Edukacija pacijenata i njihovih obitelji predstavlja jedan od temeljnih zadataka medicinskih sestara. Edukacija o načina prijenosa tuberkuloze, važnosti redovitog uzimanja propisanih lijekova, kao i informiranje o mogućim nuspojavama terapije ključno je za sprječavanje širenja bolesti i osiguravanje uspjeha liječenja. Medicinske sestre educiraju pacijente i kako prepoznati simptome koji zahtijevaju hitno zbrinjavanje. Promicanje značaja cijepljenja i suradnja s drugim zdravstvenim profesionalcima i provođenju edukacije mogu pomoći u smanjenju prevalencije bolesti, izbjegavanju izloženosti te korištenju osobne zaštitne opreme u radu s oboljelima.

Značajan pad broj oboljelih od tuberkuloze i MDR-TB u Hrvatskoj od 2001. do 2021. godine odražava uspješnost ovih mjera i kompetencija. Medicinske sestre svojim sveobuhvatnim pristupom, igraju centralnu ulogu u ostvarivanju ovih pozitivnih ishoda i u poboljšanju javnozdravstvenih rezultata u borbi protiv tuberkuloze.